

Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Intern strategi for naturmangfold

Vedtatt av fylkesutvalget i møte 11. juni 2024 sak 80/24 arkivsak 24/00064

Innhold

Innhold	1
Strategi	3
1. Natur skal prioriteres.....	4
2. Byene og tettstedene skal være grønne	5
3. Oslofjorden skal friskmeldes	6
4. Alle skal ha tilgang til natur	7
Avgrensning	8
Vedlegg 1 Saksprotokoll	9
Vedlegg 2 Saksframlegg	10

Politisk bestilling

Strategien er utarbeidet for å svare opp en politisk bestilling.

Vedtak i fylkestinget 15. desember 2020 sak 166/20 Regional planstrategi 2020-2024

For å nå FNs bærekraftsmål nr. 14 og 15, er det vedtatt i regional planstrategi (RPS) 2020-2024 at det skal utarbeides en strategi for naturmangfold. Det står følgende om strategien på s. 23 i RPS:

Stans i tap av naturmangfold er en nasjonal og internasjonal målsetting. Naturmangfold er en betydelig ressurs, som kilde til medisiner, mat og råvarer. Naturmangfold i form av arter og naturtyper kan også ha en mer indirekte betydning for verdiskaping, for eksempel for identitet og som ressurs for turisme og andre næringer. I tillegg har naturmangfoldet en egenverdi. Vestfold og Telemark er en av regionene i landet som har høyest tetthet av ulike naturkvaliteter.

Formålet med strategien er å bidra til å nå målene om å bevare naturmangfoldet. De viktigste utfordringene når det gjelder å ta vare på naturmangfoldet er knyttet til arealforvaltning, utslipp/forurensning og klima og her finnes det regionale planer som langt på vei ivaretar dette. Arbeidet og innsatsen må imidlertid styrkes slik at naturmangfoldet i større grad blir ivaretatt.

Strategien skal sammenstille kunnskapen om viktige naturkvaliteter i regionen, gi en analyse av eventuelle kunnskapsbehov og i et regionalt og nasjonalt perspektiv bidra til å sette fokus på de naturkvalitetene kommunene i Vestfold og Telemark har et særlig ansvar for å ivareta i framtiden. Strategien utarbeides i samarbeid med fylkesmannen, kommunene og organisasjoner som har viktige roller, virkemidler og interesser i arbeidet. Ytterligere presiseringer av innholdet i strategien og organiseringen av arbeidet vil bli fremmet som en politisk sak. Arbeidet igangsettes i 2022.

Arbeidet skal bidra til gjennomføring av bærekraftsmål 11 – Bærekraftige byer og samfunn, 12 – Ansvarlig forbruk og produksjon, 14 – Liv under vann og 15 – Liv på land.

Regional planstrategi 2020-2024 «Å utvikle Vestfold og Telemark-verdiskaping gjennom grønn omstilling» ble vedtatt av fylkestinget 15. desember 2020 sak 166/20.

Fylkestingets vedtak i sak 22/27550, PS 102/22 - Forslag til nedprioriteringer fra fylkesdirektørens administrasjon.

Fylkesdirektøren foreslo å nedprioritere arbeidet med strategien som følge av deling av fylket. Vedlegg om prioriteringsskjema for spesifisering av punkt 25. I møte 20.09.2022 i sak 22/27550, PS 102/22 - Forslag til nedprioriteringer fra fylkesdirektørens administrasjon, fattet fylkestinget følgende vedtak:

“Punkt 25) Intensjonen videreføres med et kunnskapsgrunnlag om naturmangfold og artsforekomster i fylket, og arbeidet sees i sammenheng med Regional kystsoneplan for Telemark og Regional kystsoneplan for Vestfold.”

Fylkesutvalgets vedtak i sak 90/22 Forslag til forberedende arbeid – Strategi for naturmangfold

Fylkesdirektørens forslag var å sammenstille eksisterende kunnskap, avdekke kunnskapsbehov og vurdere hvordan kunnskapen på best måte kan legges til grunn i forvaltningen, herunder om det skal utarbeides en strategi for hvordan fylkeskommunen kan styrke bevaring av naturmangfoldet innenfor egne ansvarsområder og se arbeidet i sammenheng med RPS og arealregnskapet.

I møte 30.11.2022 sak 90/2022 2 Forslag til forberedende arbeid – Strategi for naturmangfold, fattet fylkesutvalget følgende vedtak: *Arbeidet med å forberede strategi for naturmangfold settes i gang i henhold til beskrivelsen i saken.*

Strategi

Vestfold fylkeskommune har som mål å bevare og øke naturmangfoldet i egen virksomhet (FU sak 80/24).

Strategien beskriver hvordan fylkeskommunen skal bevare og øke naturmangfoldet, innenfor sine ansvarsområder, det være seg som veieier, eiendomseier, forvalter av høstbare og ikke truede arter med mer, se kap.2.

De strategiske grepene er beskrevet under følgende overskrifter:

1. Natur skal prioriteres
2. Byene og tettstedene skal være grønne
3. Oslofjorden skal friskmeldes
4. Alle skal ha tilgang til natur

Strategien skal bidra til å nå målene i [FNs naturavtale](#), som handler om å stanse naturtapet og få mer natur. FNs naturavtale er en tiårig avtale bestående av 23 mål. Disse målene beskriver veien ut av naturkrisen og hvordan vi kan øke mengden natur innen 2030.

Strategien følger opp føringene i [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023 - 2027](#) og [Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv \(2021\)](#)

1. Natur skal prioriteres

- ✓ Fylkeskommunen vil innta en offensiv holdning for å bevare naturmangfoldet i egen virksomhet.
- ✓ Fylkeskommunen vil arbeide for å fremme levedyktige bestander av arter ved å sikre leveområder, økologiske sammenhenger og store sammenhengende naturområder.
- ✓ Fylkeskommunen vil følge opp regionale planer, statlige planretningslinjer og nasjonale føringer i forvaltningen.

Et nettverk av leveområder og forbindelsene mellom dem er viktige for å bevare mangfoldet av arter og økosystemfunksjoner. Dette er med på å sikre livsgrunnlaget for mennesker. Natur og klima må ses i sammenheng og tiltak som er positive for naturen er i de aller fleste tilfeller også positive for klimaet.

Strategiene innebærer å:

- a. Ha og dele kunnskap om naturverdier, kunnskapsgrunnlag for artene fylkeskommunen har forvaltningsansvar for.
- b. Oppdatere kartlagte vilttrekk.
- c. Styrke bruken av stedegen beplantning i egne prosjekter.
- d. Begrense tap av natur i egne utbyggingsprosjekter, restaurere og tilbakeføre natur.
- e. Innlemme natur som eget punkt i politisk saksbehandlings mal.
- f. Vurdere hensynet til natur som del av kriteriene når tilskudd skal gis.
- g. Utvikle kvalitetskrav for bevaring av naturmangfold og blågrønne løsninger i anskaffelser, forvaltning og prosjekter.
- h. Velge driftsmetoder som fremmer naturmangfold.
- i. Unngå spredning og bekjempe fremmede arter.
- j. Arbeide for en bærekraftig forvaltning av de artene som fylkeskommunen forvalter.

Figur 1: Vestfold har et spesielt ansvar for å ta vare på bøkeskog i Norge. Foto: Anders Palmer Holmen

2. Byene og tettstedene skal være grønne

- ✓ Fylkeskommunen skal bidra til at blågrønne strukturer bevares og videreutvikles i byene og tettstedene.

Tilgang til grønne områder i by gir bedre helse og økt trivsel. Å ta hensyn til blå- og grønnstruktur vil øke den positive opplevelsen av å sykle og gå i byene og tettstedene våre. Bevaring og restaurering av natur, og etablering av nye naturbaserte løsninger, er viktige klimatilpasningstiltak. Eksempler på blågrønne strukturer er 100-metersskog, kirkegårder, lekeplasser, parker, løkker, turstier, strandsonen, vann og vassdrag.

Strategien innebærer å:

- Så langt som mulig ivareta gamle trær/trerekker og alleer som både har historisk verdi og er viktige for biologisk mangfold. Ha en plan for vedlikehold og utskifting av trær langs fylkeskommunale veier.
- Bevare og øke naturmangfold på egne eiendommer.
- Arbeide for grønnere byrom og møteplasser med naturlig vegetasjon.
- Skaffe oversikt over historiske grøntanlegg (hager, parker m.m.) og stimulere til formidling og økt kunnskap.
- Fremme urban dyrking og følge opp [mulighetsstudie](#) om urbant landbruk i regi av fylkeskommunen og Statsforvalteren.

Figur 2: Borreparken huser store verdier for både natur- og kulturmiljø. Foto: Rune Nordseter.

*Med blågrønne løsninger menes lokale overvannsløsninger som håndterer overvannet på overflaten og gjennom naturens egne prinsipper og ikke via kommunale avløpsanlegg.

3. Oslofjorden skal friskmeldes

- ✓ Fylkeskommunen vil innenfor sine ansvarsområder intensivere arbeidet med å forbedre miljøtilstanden i Oslofjorden.
- ✓ Fylkeskommunen vil bidra til en bedre miljøtilstand i vann og vassdrag i nedslagsfeltet til Oslofjorden.

Oslofjorden har store utfordringer, med overfiske, tilførsel av nitrogen fra avløp og jordbruk, og nedbygging av strandsonen. Alle vassdrag munner ut i fjorden. Vannforekomstene skal minst opprettholde eller oppnå god kjemisk og økologisk tilstand.

Strategien innebærer å:

- a. Sørge for en aktiv oppfølging av «*Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik fjord med et aktivt friluftsliv*»
- b. Følge opp bruken av fylkeskommunens Oslofjordsatsing.
- c. Være pådriver sammen med kommunene for en statlig delfinansiering av renseanlegg for å redusere utslipp fra avløpsanlegg.
- d. Bidra til å redusere utslipp fra landbruk, vei og industri.
- e. Forhindre tiltak som ytterligere forverrer miljøtilstanden i vann og vassdrag.
- f. Kartlegge vandringshinder for fisk og vannlevende organismer i vassdrag.
- g. Følge opp *Regional kystzoneplan for Vestfold og Regional vannforvaltningsplan*.

Figur 3: Strandsonen i Færder kommune. Foto: Marita Nilsen

4. Alle skal ha tilgang til natur

- ✓ Fylkeskommunen skal bidra til å sikre at hele befolkningen har tilgang til natur.

Natur har stor betydning for folkehelsen. Det er dokumentert at natur har helsefremmende potensiale, både fysisk og psykisk. Naturen der vi lever og bor er viktig for å unngå at arter som i dag er vanlige havner på rødlista. Naturen bidrar til flomdemping, temperaturregulering, luftrensing og områder for fysisk aktivitet og mental avkobling. Tilgangen til naturen bør utformes slik at den i størst mulig grad kan nås med gange, sykkel og kollektiv for å begrense areal inngrep, klima, - og naturforurensning.

Strategien innebærer å:

- Støtte opp under et naturvennlig friluftsliv med tilbud til alle.
- Legge til rette for at de fleste har tilgang til natur fra der de bor.
- Sørge for god balanse mellom tilgjengelighet og bevaring av natur.
- Tilrettelegge for et urbant friluftsliv for å skåne sårbar natur.
- Tilrettelegge for et høstningsbasert friluftsliv.
- Støtte oppunder prosjekter som restaurerer natur der folk bor og som binder nettverket av natur sammen.

Figur 4: Intakt natur gir gode friluftsmuligheter, her fra Hvasser. Foto: Frank Tindvik

Avgrensning

Det å bevare og øke naturmangfoldet krever en felles innsats fra både kommuner, fylkeskommune og statsforvalter. Denne strategien legger vekt på hva de fylkeskommunale virksomhetene kan bidra med gjennom egne prosjekter og egen drift.

I denne strategien prioriteres følgende fylkeskommunale områder:

1. Samferdsel
2. Eiendom
3. Samfunnsutvikling

Prioriteringen er begrunnet i at arealendringer utgjør den største trusselen mot det biologiske mangfoldet. Fylkeskommunen forvalter områder langs fylkesveier, på og ved skoler, fylkeshus og kulturbygg. Løsninger for å forbedre naturmangfoldet, kan gjennomføres innenfor disse områdene og på andre områder som fylkeskommunen har oppgaver innenfor.

Fylkeskommunen har ansvaret for forvaltning av de høstbare artene som er gitt i [Forskrift om jakt- og fangsttider](#) og ikke truede artene av innlandsfisk, herunder forvaltning av vassdrag som ikke fører anadrom laksefisk eller kreps. Fylkeskommunen er regionalt viltorgan og skal ivareta viltbestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold.

Fylkeskommunen har ansvaret for fredete grøntanlegg (hager, parker m.m.). Utover saksbehandling medfører dette et ansvar for rådgivning for bevaring og skjøtsel av verneverdige grøntanlegg.

Fylkeskommunen utarbeider og gjennomfører tiltak og prosjekter i handlingsplaner til regionale planer.

Vedlegg 1 Saksprotokoll

Saksprotokoll

Arkivsak 24/00064
Saksbehandler Gry Backe

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for næring, klima og miljø	05.06.2024	54/24
2 Fylkesutvalget	11.06.2024	80/24

Forslag til intern strategi for naturmangfold

Fylkesutvalget har behandlet saken i møte 11.06.2024 sak 80/24

Møtebehandling/votering

Innstillingen fra hovedutvalg for næring, klima og miljø ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Intern strategi for naturmangfold i Vestfold fylkeskommunes virksomhet vedtas.
2. Vestfold fylkeskommune har som mål å bevare og øke naturmangfoldet i egen virksomhet.
3. Intern strategi for naturmangfold følges opp i daglig drift av fylkekommunen. Naturmangfold følges for øvrig opp gjennom Vestfoldplanen og RPBA.

Vedlegg 2 Saksframlegg

Arkivsak
24/00064-2
Saksbehandler
Gry Backe

Saksgang
Hovedutvalg for næring, klima og miljø
Fylkesutvalget

Møtedato
05.06.2024
11.06.2024

Forslag til intern strategi for naturmangfold

Innstilling fra fylkesdirektøren

1. Intern strategi for naturmangfold vedtas.
2. Vestfold fylkeskommune skal bevare og øke naturmangfoldet i egen virksomhet.
3. Fylkesdirektøren bes konkretisere og avklare hvordan strategien skal følges opp i en egen politisk sak.

Sammendrag

Denne saken svarer opp det politiske vedtaket om at det skal utarbeides en strategi for naturmangfold for å bevare og øke naturmangfoldet i egen virksomhet. Arbeidet med strategien har vært å:

- Sammenstille kunnskap om natur og avdekke kunnskapsbehov.
- Foreslå hva Vestfold fylkeskommune kan gjøre for å bevare og øke naturmangfoldet i egen virksomhet.

Bakgrunn og saksgang

Fylkestinget i Vestfold og Telemark fylkeskommune vedtok at det skulle utarbeides en strategi for naturmangfold, *FT sak 166/20 Regional planstrategi 2020-2024* og at strategien skulle begrenses til å være en intern strategi for fylkeskommunen, *FU sak 90/22 Forslag til forberedende arbeid – Strategi for naturmangfold*.

Hovedutvalg næring, klima og miljø (HNK) uttaler seg til strategien. Fylkesutvalget fatter endelig vedtak.

Saksopplysninger

Den viktigste årsaken til tapet av naturmangfold er at artenes leveområder blir ødelagt eller forringet ved at menneskene foretar arealendringer. Forurensning, overhøsting, fremmede arter og klimaendringer gir også tap av naturmangfold.

Strategien inneholder forslag som fylkeskommunen kan gjøre for å bevare og øke naturmangfoldet. Formålet med strategien er å bidra til å nå målene i [FNs naturavtale](#) som handler om å stanse naturtapet og få mer natur.

Arbeidet med strategien har pågått i 2023, med Seksjon samfunn og plan som ansvarlig for arbeidet. Seksjonen knyttet til seg en ressursgruppe fra ulike seksjoner i Vestfold fylkeskommune.

Arbeidet med strategien har vært å:

1. Sammenstille kunnskap om natur og avdekke kunnskapsbehov.
2. Foreslå hva Vestfold fylkeskommune kan gjøre for å bevare og øke naturmangfoldet i egen virksomhet

1. Sammenstille kunnskap og avdekke kunnskapsbehov

Registreringer av naturen i Vestfold finnes i kartdatabaser blant annet hos Miljødirektoratet. Dette er data som kommuner og fylkeskommuner kan laste ned og sammenstille i egne kartløsninger. En gjennomgang av materialet viser hva som er registrert, hvilke områder som er kartlagt, områder som mangler kartlegging, hvor gammel kartleggingen er, hva slags metodikk som er brukt for å kartlegge osv. Miljødirektoratet har utarbeidet en egen kartleggingsmetode som heter Natur i Norge. (NIN) Denne skal kommunene bruke for å kartlegge utvalgte naturtyper.

Sammenstillingen av kunnskap viser at mye er kartlagt i Vestfold, men at det fortsatt er store mangler. Noen hovedfunn:

- ✓ I Vestfold er store deler av naturen av nasjonal og regional betydning. Det er store forekomster av rødliste arter og det er mange viktige naturtyper.
- ✓ Vest for E18 er det store sammenhengende naturområder og mange forekomster av verdifull natur.
- ✓ Langs kysten er naturområdene små og fragmenterte. Det er store forekomster av rødlistede arter, mange viktige naturtyper og stort press på å bruke naturområdene til utbyggingsformål.
- ✓ Oversikt over utvalgte naturtyper (NIN)* finnes stort sett langs kysten, men mangler sør i fylket og mange steder vest for E18.
- ✓ Det mangler systematisk naturtypekartlegging (NIN)* for de marine områdene i Oslofjorden. Kartlagt natur i Oslofjorden er mangelfull, oppstykket og til dels av eldre dato.

*Kartlegging av naturtyper Natur i Norge (NIN) er en kartlegging som skjer etter en metodikk utarbeidet av Miljødirektoratet. Metode er utarbeidet for landarealene, men ikke for de marine områdene. Miljødirektoratet er i gang med å utvikle en metode for NIN kartlegging i sjø.

Som en del av arbeidet med strategi for naturmangfold, er det utarbeidet et kart som viser «store sammenhengende naturområder i Vestfold». Dette kartet blir lagt inn i fylkeskommunens innsynsløsning.

2. Foreslå grep som fylkeskommunen kan ta for å bevare og øke naturmangfoldet i egen virksomhet

Forslag til intern strategi for naturmangfold følger i vedlegg 1. Strategien legger vekt på hva de fylkeskommunale virksomhetene kan bidra med gjennom prosjekter og egen drift. I strategien prioriteres de fylkeskommunale områdene samferdsel, eiendom og samfunnsutvikling. Prioriteringen er begrunnet i at arealendringer utgjør den største trusselen mot naturmangfoldet. Fylkeskommunen forvalter områder langs fylkesveier, på og ved videregående skoler, fylkeshus og kulturhus. Fylkeskommunen forvalter høstbare og ikke truede arter, fredete grøntanlegg og tiltak og prosjekter for å følge opp regionale planer.

De strategiske grepene som foreslås er gjengitt i sin helhet. Forslag til hvordan strategiene skal følges opp av fylkeskommunen, er beskrevet i vedlegg 1.

1. *Natur skal prioriteres*

- ✓ Fylkeskommunen vil innta en offensiv holdning for å bevare naturmangfoldet i egen virksomhet.
- ✓ Fylkeskommunen vil arbeide for å fremme levedyktige bestander av arter ved å sikre leveområder, økologiske sammenhenger og store sammenhengende naturområder.
- ✓ Fylkeskommunen vil følge opp regionale planer, statlige planretningslinjer og nasjonale føringer i forvaltningen.

Et nettverk av leveområder og forbindelsene mellom dem er viktige for å bevare mangfoldet av arter og økosystemfunksjoner. Dette er med på å sikre livsgrunnlaget for mennesker. Natur og klima må ses i sammenheng og tiltak som er positive for naturen er i de aller fleste tilfeller også positive for klimaet.

2. *Byene og tettstedene skal være grønne*

- ✓ Fylkeskommunen vil bidra til at blågrønne strukturer bevares og videreutvikles i byene og tettstedene.

Tilgang til grønne områder i by gir bedre helse og økt trivsel. Å ta hensyn til blå- og grønnstruktur vil øke den positive opplevelsen av å sykle og gå i byene og tettstedene. Bevaring og restaurering av natur, og etablering av nye naturbaserte løsninger, er viktige klimatilpasningstiltak. Eksempler på blågrønne strukturer er 100-metersskog, kirkegårder, lekeplasser, parker, løkker, turstier, strandsonen, vann og vassdrag.

3. *Oslofjorden skal friskmeldes*

- ✓ Fylkeskommunen vil innenfor sine ansvarsområder arbeide med å forbedre miljøtilstanden i Oslofjorden.
- ✓ Fylkeskommunen vil bidra til en bedre miljøtilstand i vann og vassdrag i nedslagsfeltet til Oslofjorden.

Oslofjorden har store utfordringer, med overfiske, tilførsel av nitrogen fra avløp og jordbruk, og nedbygging av strandsonen. Alle vassdrag munner ut i fjorden. Vannforekomstene skal minst opprettholde eller oppnå god kjemisk og økologisk tilstand.

4. *Alle skal ha tilgang til natur*

- ✓ Fylkeskommunen vil bidra til å sikre at hele befolkningen har tilgang til natur.

Natur har stor betydning for folkehelsen. Det er dokumentert at natur har helsefremmende potensiale, både fysisk og psykisk. Naturen er viktig for å unngå at arter som i dag er vanlige havner på rødlista. Natur bidrar til flomdemping, temperaturregulering, luftrensing og områder for fysisk aktivitet og mental avkobling. Tilgangen til naturen bør utformes slik at den i størst mulig grad kan nås med gange, sykkel og kollektiv for å begrense areal inngrep, klima og naturforurensning.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser.

Saken innebærer at det legges til rette for en innsats som bevarer og øker naturmangfoldet i egen virksomhet. Oppfølgingen av strategien forutsettes å inngå i de relevante seksjoners drift.

En styrking av arbeidet i form av økt innsats, kan få økonomiske og administrative konsekvenser.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål.

Strategien vil bidra til å følge opp bærekraftsmål 3. God helse og livskvalitet, 6 Rent vann og gode sanitærforhold, 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn, 13 Stoppe klimaendringene, 14 Livet i havet, 15 Livet på land og 17 Samarbeid for å nå målene.

Fylkesdirektørens vurdering

Stans i tap av naturmangfold er en nasjonal og internasjonal målsetting. Parisavtalen og FNs naturavtale er sentrale for at bærekraftmålene kan nås og forplikter til innsats i fylkeskommunen.

Strategi for naturmangfold handler om å bevare og øke naturmangfoldet i fylkeskommunens egne prosjekter og drift. Fylkesdirektørens vurdering er at strategien og de foreslåtte tiltakene er starten på et viktig utviklingsarbeid i fylkeskommunen. I det videre arbeidet med å gjennomføre strategien, vil fylkesdirektøren arbeide for at de ulike seksjonene blir mer bevisst på egne virkemidler slik at innsatsen kan økes med nye tiltak.

Fylkesdirektøren vurderer at kartleggingen av «store sammenhengende naturområder i Vestfold» vil bli et viktig kunnskapsgrunnlag for vurdering i plansaker. Naturmangfoldet er avhengig av større naturområder for å overleve.

Fylkesdirektøren vil vurdere innsats som bidrar til å støtte kommunenes arbeide med å bevare og øke naturmangfoldet i fylket. Dette er i samsvar med *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027* der regjeringen mener det er viktig at fylkeskommunene og kommunene bidrar til å ivareta natur. Sammenstilling av kunnskap om naturmangfoldet i Vestfold viser at mange av vestfoldkommunene mangler oversikt over naturmangfoldet. Behovet for et overordnet arbeid for å bevare og øke naturmangfoldet, kan vurderes som en del av revisjon av Regional plan for bærekraftig arealpolitikk.

Konklusjon

Det er første gang fylkeskommunen systematisk har satt naturmangfold på dagsorden. Strategien foreslår hva fylkeskommunen selv kan gjøre for å bevare og øke natur. Strategien og de foreslåtte tiltakene er starten på et slikt arbeid.

Vedlegg:

Vedlegg 1 Forslag til intern strategi for naturmangfold mai 2024